

Finansavdelningen
Karolina Roos

Styrelsen för Stockholm Vatten AB

Taxa för vatten och avlopp 2025 - Inriktningsbeslut

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås besluta

att uppdra åt VD att ta fram ett förslag till taxa för vatten och avlopp för år 2025 i enlighet med detta inriktningsbeslut

Christian Rockberger
Verkställande direktör

Karolina Roos
Avdelningschef
Finans

Sammanfattning

Inriktningsärendet avser att ge riktlinjer och styra arbetet med att utforma Stockholm Vatten ABs vatten och avfallstaxa (VA-taxa) för 2025 avseende tillhandahållna vatten- och avloppstjänster inom verksamhetsområdet Stockholm och Huddinge. Bolagets uppdrag är att säkerställa dricksvattenleverans och avloppshantering via det allmänna VA-systemet, allt i enlighet med styrande lagar (exempelvis LAV, Lagen om Allmänna Vattentjänster). Fokus är på att möta krav på kvalitet, tillgänglighet, effektivitet och hållbarhet och samtidigt stödja den stadsutveckling som planeras. Finansieringen sker via taxor i enlighet med självkostnadsprincipen vilket innebär att det totala avgiftsuttaget inte skall överstiga de faktiska kostnaderna som uppstår för att fullgöra uppdraget. Enskilda års finansiella över-/underskott tillåts balanseras inom 3 år och taxeutvecklingen bör för konsumenterna vara jämn över åren.

Sett över ett *längre perspektiv (kommande 10 år)* så är det tydligt att fortsatt stora VA-investeringar ökar kapitalbindningen och då verksamheten i hög grad är lånefinansierad innebär det att steg-för-steg förändras kostnadsprofilen. Bolagets kapitalkostnadsandel av totala kostnader ökar kraftigt och redan om ungefär 5 år (2029) passerar kapitalkostnaderna bolagets driftskostnader i storlek. Räntekänsligheten ökar i och med detta och framtida ränteförändringar (både upp och ner) kommer att få stor påverkan på det ekonomiska resultatet och därmed få stor påverkan på framtida VA-taxor.

I det *kortare perspektivet (flerårsplan 2025-2027)* kvarstår den geopolitiska osäkerheten, dock med viss stabilisering av både inflation, kostnadsutveckling och räntenivåer i jämförelse med de senaste årens turbulens. Underliggande vatten- och avloppsvolymer antas vara i princip oförändrade varför kostnadsökningar tas ut som avgiftshöjningar. De antagna kapitalkostnaderna 2025 är i princip helt hänförligt till redan genomförda eller pågående investeringar och ränteutvecklingen, så i det kortare perspektivet är det i princip endast driftskostnaderna som är operationellt påverkbara.

Baserat på ovanstående föreslås som inriktning inför kommande genomförandebeslut en höjning av bruksavgifterna för 2025 med i genomsnitt 40-45 kronor per månad (i snitt +12 %). Höjningen i absoluta tal kommer att variera för olika fastighetstyper, använda tjänster och beroende på faktiskt förbrukning. Applicerat på olika typhus så blir höjningen enligt följande;

Typhus A (villa);	+42 kronor per månad	(+7 %)
Typhus B (flerfamiljfastighet med 15 lgh);	+43 kr per månad och lgh	(+14 %)

Användare som konsumerar stora mängder vatten kan i genomsnitt få högre höjningar än ovanstående (både i absoluta tal och procentuellt).

För anläggningsavgifterna 2025 föreslås en höjning med i genomsnitt 33 %. Även denna höjning är differentierad (varierande höjningar på de ingående delavgifterna) och är i linje med bolagets ambition om att täcka de kraftiga utgiftsökningar i investeringsprojekten som identifierats i både nuvarande och framtida exploaterings- och stadsutvecklingsområden. Höjningen 2025 ska ses som den första av flera höjningar för att nå full täckningsgrad.

Givet de föreslagna taxorna samt att totala drifts- och kapitalkostnaderna utvecklas i enlighet med flerårsplanen så resulterar det i ett positivt resultat 2025 om ca 50 miljoner kronor.

VA-taxan 2025 börja gälla från den 1 januari 2025. Detta innebär följande tidplan:

2024-06-13	Styrelsebeslut Inriktningsärende VA-taxa 2025
2024-09-19	Styrelsebeslut Genomförandearbete VA-taxa 2025
2024-11-12	Slutligt Beslut VA-taxa 2025 (KS/KF, Stockholms stad resp Huddinge kommun)

ÄRENDET

Bakgrund

Stockholm Vatten AB har i uppdrag att trygga och säkra dricksvattenproduktion och avloppshantering i ett växande Stockholm och Huddinge med en minimerad påverkan på miljön, i enlighet med styrande lagar och därmed stödja den stadsutveckling som fortgår i de båda kommunerna. Kapacitet och kvalitet skall säkerställas dygnet runt i både producerande, distribuerande och hanterande anläggningar samtidigt som omfattning och komplexitet ökar kraven på beslutsunderlag, planering och samordning. Verksamheten hanterar mycket stora investeringar för att underhålla, uppgradera och ersätta anläggningar, möta klimatiförändringar, nya lagkrav och inkludera nya exploateringsområden.

Stockholm Vatten AB tar i början av året fram en flerårsplan som inkluderar ekonomiska förutsättningar för drift- och kapitalkostnader fram till 2027 och för investeringar till 2029. Bolagets intäkter planeras att täcka VA-kollektivets självkostnader, inklusive räntor och avskrivningar, för att generera nollresultat årligen respektive över tid.

Stockholm Vatten AB har genererat negativa resultat efter finansnetto under åren 2021-2023 om totalt - 444 miljoner kronor. De låga resultaten var hänförliga till ökade kostnader i rådande världsläge med hög inflation samt stigande räntenivåer. Dessutom påverkades resultaten negativt av högre skadeståndskostnader kopplande till kraftiga regn under år 2021. Budgeten för innevarande år 2024 indikerar ett svagt finansiellt resultat, vilket innebär att bolaget behöver generera ett positivt resultat 2025 för att inleda en balansering av tidigare års underskott. Stockholm Vatten AB har visserligen tillräckligt eget kapital för att klara ytterligare något års underskott men utrymmet är kraftigt reducerat jmf med perioden före 2020.

Taxorna för Vatten och Avlopp består av två huvudsakliga delar – *brukningsavgifter och anläggningsavgifter*. *Brukningsavgifterna* är periodiska avgifter som ska täcka VA-verksamhetens årliga drifts- och kapitalkostnader i eget verksamhetsområde. *Brukningsavgifterna* utgör den absoluta huvuddelen av bolagets årliga intäkter. Under åren 2015-2022 höjdes brukningsavgifterna med 2-9 % per år medan de höjdes med 25 % för både 2023 och 2024. Detta som effekt av beslutade investeringar, kraftiga kostnadsökningar samt rådande marknadsläge med hög inflation och ränta. *Anläggningsavgifterna* är engångsavgifter som avser täcka de genomsnittliga kostnaderna för att möjliggöra fastigheters anslutning till de allmänna VA anläggningarna/nätet i stadens och Huddinges olika omvandlings- och stadsutvecklingsområden. Bolaget eftersträvar 100 % täckningsgrad för dessa (i enlighet med 32§ LAV), det vill säga att anläggningsavgifterna helt täcker de relaterade utgifterna. Ambition har dock inte nåtts trots stora stegvisa höjningar av anläggningsavgifterna under 2017-2021 samt 2024, hänförligt till kraftiga strukturella kostnadsökningar på grund av utmanade markförhållande och omfattande VA-lösningar för att möta krav på kvalitet, kapacitet och minska översvämningsrisker.

Följande generella riktlinjer utgör viktiga principer för Stockholm Vatten AB, både för utformning och nivå på den taxa som rekommenderas i detta inriktningsärende:

- VA verksamheten skall visa ett positivt resultat för de aktuella taxeaåren
- VA-verksamheten eftersträvar nollresultat över tid (3 års resp. 5 års rullande resultat)
- Taxeutvecklingen bör, ur ett kundperspektiv, hållas så jämn som möjligt
- Resultat från externa affärer (ej huvudmannaskap) kan återföras till VA-verksamheten

Bolaget tar fram inriktningsärende för VA-taxan för kommande år i enlighet med tidigare styrelsebeslut (2017-12-07). Syftet med inriktningsärendet är att informera bolagsstyrelsen om kommande taxeförslag så att eventuella synpunkter kan arbetas in i förslagen. Förslag till slutlig ny taxa för nästkommande år presenteras sedan för bolagsstyrelsen i ett genomförandeärende och slutlig taxa beslutas sedan formellt av kommunfullmäktige i Stockholm respektive Huddinge Kommun. I normalfallet fattas beslut om VA-taxan en gång per år och gäller från 1 januari.

Ekonomisk analys - Finansiellt scenario 10 år (till 2034)

Ekonomisk analys i ett längre perspektiv (kommande 10 åren) visar att Stockholm Vatten AB står inför en tydlig investerings- och kapitalkostnadsutmaning. Det är hänförligt till de stora investeringar som krävs för att underhålla ledningar och anläggningar, uppgradera eller ersätta dessa och därmed säkerställa kapacitet och kvalitet relativt alla nuvarande och framtida krav för i den växande staden. Situationen är inte unik för bolaget utan en utmaning för hela VA-branschen och många kommuner har motsvarande utveckling inom VA-kollektivet (Svenskt Vattens Investeringsrapport 2023).

För att medvetandegöra situationen har bolaget tagit fram ett 10-årigt finansiellt scenario (2025-2034) som simulerar utvecklingen för både kostnader, intäkter, investeringar samt taxor givet ett antal kritiska och varierande antaganden. Scenariot visar att störst påverkan på den ekonomiska situationen har den kraftiga ökning av bolagets anläggningstillgångar med tillhörande skuld, som steg-för-steg ökar kapitalkostnaderna (avskrivningar och räntor).

- Investeringar om totalt närmare 50 miljarder kronor under perioden
- Resultatpåverkande skulder kommer att 3-dubblas under perioden
- Bolagets årliga totala kostnader fördubblas under perioden

Bolagets investeringar under 10 årsperioden kan grovt indelas i fem större kategorier; exploateringsprojekt 30 %, Stockholms framtida dricksvattenförsörjning (SFV) 29 %, Stockholms framtida avloppsrening (SFA) 17 %, reinvesteringar, förnyelse och nybyggnation övrigt (samtliga anläggningar) 24 %.

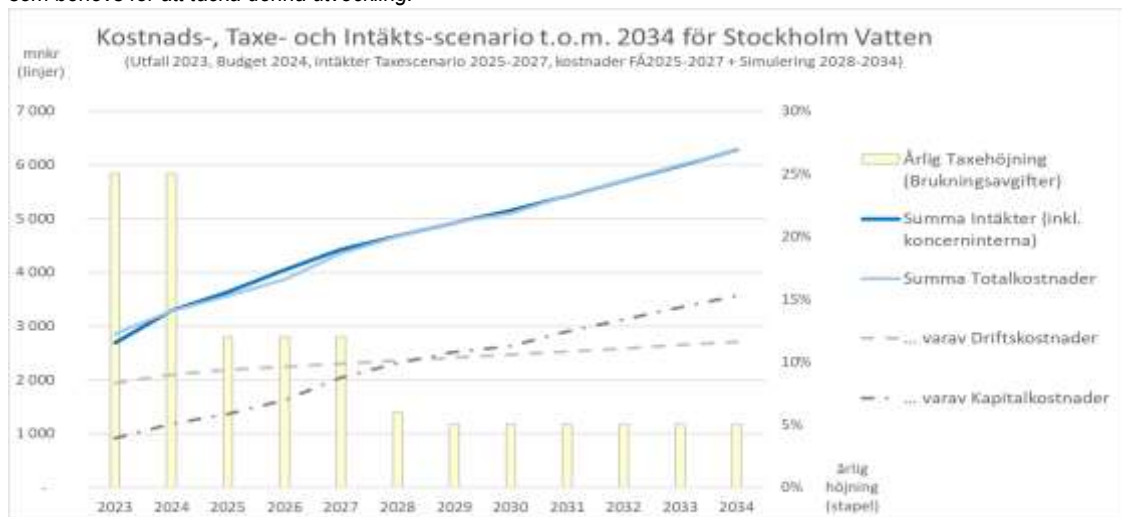
Investeringarna under 10 årsperioden domineras inledningsvis av projektet SFA men sett över perioden motsvarar SFA mindre än 20 % av totala investeringen över tid (antaget att projektet avslutas 2031). I takt med att SFAs investeringar minskar ökar takten för investeringarna i programmet SFV. Bolagets reinvesteringar och övrig byggnation ligger relativt jämnt fördelat över perioden, exploateringsprojekten har inledningsvis en relativt låg takt som kommer att öka över perioden i takt med att byggkonjunkturen tar fart igen.

Andelen kapitalkostnader av de totala kostnaderna ökar från strax över 30 % år 2023 till över 55 % år 2034. Resultatet av ovanstående skapar en mycket hög och oundviklig räntekänslighet för bolaget, inte minst i marknadens nuvarande ränteläge. Det är därför viktigt att bolagets ledning och styrelse är medvetna om att räntan är den enskilt mest kritiska nivåstyrande parametern för framtida VA-taxor. Nedan visas några nyckeltal som visar på denna känslighet för år 2034.

- 1 procentenhets ränteförändring motsvarar över 600 miljoner kronor i årliga kapitalkostnader
- 1 procentenhets ränteförändring motsvarar nästan 15 procentenheters taxeförändring
- 5 procents driftskostnadsförändring ryms inom en ränteförändring på 0,25 %

Det 10-åriga scenariot bygger inledningsvis på samma antaganden, investeringar och kostnadsutfall som i flerårsplanen för 2025-2027. För perioden 2028 och framåt antas sedan verksamhetens omfattning, ansvar och utförande vara oförändrad jmf med situationen 2027. Det är givetvis en förenkling av verkligheten men möjliggör att ett antal andra kritiska parametrar kan varieras under antagandet att "allt-annat-är-lika". För perioden 2028-2034 antas sedan effekterna av ett antal antaganden slå igenom på utvecklingen, bland annat i princip oförändrad volymutveckling, 2 % inflation, 3 % löneökningar, 3,0 % ränta och knappt 5 miljarder kronor i årliga investeringar. Övriga intäkter utvecklas i linje med totala kostnaderna (det vill säga oförändrad marginal) etc. Simuleringen genererar en årlig kostnadsmassa och därefter utvärderas vilka årliga taxehöjningar (brukningstaxa) som krävs för täcka kostnaderna och nå årliga 0-resultat (enligt självkostnadsprincipen).

Figur 1. Översikt bild av bolagets 10-åriga finansiella scenario, det vill sägas möjliga intäkter och kostnader givet ett antal antaganden om kostnadsutveckling och dessutom inkluderar de årliga taxehöjningar av brukningsavgifterna som behövs för att täcka denna utveckling.

Notera att det 10-åriga finansiella scenariot inte är en prognos (bedömd trolig utveckling) utan representerar en 'neutral ekonomisk' utveckling givet lagda antaganden för bolaget. Värdet av scenariot ligger i att förstå enskilda och kritiska parametrars påverkan på bolagets finansiella utveckling när parametrarna ändras, inte att förutspå den exakta nivån för respektive parameter under perioden upp till 2034.

Med tanke på de stora beloppen och den ökande känsligheten för förändringar så kommer också trycket öka på att utveckla och bättre anpassa bolaget taxor till underliggande ekonomiska struktur, nivå och flöden.

Ekonomisk analys – Flerårsplan 2025 till 2027

Ekonomisk analys i det korta perspektivet baseras på tidigare rapporterad flerårsplan för 2025-2027. Flerårsplanen och den föreslagna VA-taxa 2025 baseras på de generella riktlinjerna och Stockholm Vatten AB behöver generera ett positivt resultat 2025 för att inleda en balansering av tidigare års underskott sedan 2021.

Bolaget har genererat negativa resultat efter finansnetto under åren 2021-2023 om totalt - 444 miljoner kronor. Underskott hänförligt till ökade kostnader i rådande världsläge med inflation (prisökningar på entreprenader, kemikalier och material) samt stigande räntenivåer. Dessutom påverkas resultaten negativt av högre skadeståndskostnader efter de kraftiga regnen under år 2021.

I flerårsplanen antas volymutvecklingen för producerat och levererat dricksvatten minska något under flerårsperioden 2025-2027, trots en fortsatt befolkningsutveckling på mellan 0,5 till 1 % årligen. Detta speglar de senare årens trend med sjunkande förbrukning per användare. Den underliggande volymen på mottaget avloppsvatten antas dock öka svagt, vilket följer de senaste årens trend med ökande andel tillskottsvatten. Denna ökning genererar dock inte motsvarande taxeintäkter, då de rörliga taxebaserade intäkterna utgår på levererad volym dricksvatten och inte på motsvarande volym avloppsvatten.

Taxebaserade intäkter utgör ca 75 % av de totala årliga intäkterna för Stockholm Vatten AB och brukningsavgifterna utgör ca 95 % av de taxebaserade intäkterna (se även tabell 3). Brukningsavgifterna är därför den mest kritiska avgiften för bolagets årliga totala intäkter. Anläggningsavgifterna (engångsavgift) periodiseras över en längre period (normalt 40 år).

Övriga intäkter utgörs av periodiserade intäkter rörande ledningsflyttar, koncerninterna intäkter, intäkter från tjänster till grannkommuner samt ett antal andra externa affärer etc. Pris- och marginalutveckling för dessa övriga intäkter antas följa den totala kostnadsutvecklingen under perioden (oförändrad marginal), även om det finns en ambition att öka både andel intäkt och marginal för dessa delar.

Bolaget är sedan ett antal år tillbaka i en tillväxtperiod, inte minst i samband med att bolaget genomför och planerar stora investeringar inom både vatten, avlopp och ledningsnät. Samtidigt har bolaget sedan 2020 hanterat historiskt extrema utmaningar (med kraftiga regn, pandemi, geopolitisk oro, ränteuppgång, komponentbrist, inflation, mm). Kombinerat har dessa lett till dramatiska kostnadsökningar på ett flertal kritiska komponenter (material, kemikalier, entreprenader, transporter, energi etc). Den globala osäkerheten kvarstår visserligen under de kommande åren men både inflation och ränta antas stabiliseras. Detta speglas i den flerårsplan som Stockholm Vatten AB lagt fram för 2025-2027.

Faktorer som påverkar investeringsbehovet är bland annat eftersatt underhåll, klimatförändringar, nya lagkrav och nya exploateringsområden. Den faktor som får störst påverkan finansiellt är investeringsnivån och den effekt investeringarna får på anläggningstillgångarna. Aktiverade anläggningar, vilka utgör underlag för avskrivningar, förväntas fördubblas mellan 2023 och 2027 (och kommer 2027 att vara närmare tredubbel i absoluta jmf 2021). Denna utveckling får direkt påverkan på hur stora avskrivningar som kostnadsförs varje år. Den höga investeringsnivån påverkar även skulden till Stockholms stads internbank, som förväntas öka med 60-70 % mellan 2023 och 2027 (och kommer 2027 att vara mer än dubbelt så hög som under 2021). Detta innebär att räntekostnaderna ökar både på grund av skuldens utveckling och på grund av de i nuläget stigande räntorna. Samtidigt ökar bolagets räntekänslighet i takt med att skulden växer.

Bolaget står även för en betydande del av Stockholms stads samlade investeringar. Det är därför av yttersta vikt att bolaget har en god projekt- och investeringsstyrning. Flera åtgärder har vidtagits för att stärka styrningen och ytterligare åtgärder kommer att vidtagas. Projekten kan även behöva prövas löpande.

För en mer detaljerad analys av antaganden, investeringsnivåer och kostnadsutveckling för perioden 2025-2027 hänvisas till Stockholm Vatten ABs Flerårsplan 2025-2027.

Föreslagen VA-taxa 2025 - Brukningsavgifter

Givet den kostnadsutveckling som beskrivits ovan föreslås en höjning av brukningsavgifterna 2025 med i genomsnitt 12 % (jmf med höjningen 2024 på 25 %). Som ett led i att öka kundernas incitament att styra sin vattenförbrukning och tillmötesgå Stockholm Vatten ABs ägardirektiv föreslås höjningen 2025 dessutom differentieras. Detta innebär att olika ingående delavgifter (fasta respektive rörliga avgifter) höjs olika mycket. Effekten (höjningsprocenten) slår därför olika på olika typer av fastigheter, förbrukning och/eller ytor.

Den delavgift som föreslås höjas är den volymerberoende och rörliga s.k. förbrukningsavgiften (som utgår per m³ förbrukat dricksvatten). Genom att lägga hela höjningen på denna (25 %) och låta övriga delavgifter vara oförändrade (0 %) så blir den genomsnittliga höjningen ca 12 %. Användare/kunder som förbrukar stora mängder dricksvatten kommer därför att se en högre höjning än snittet (och användare/kunder med låg förbrukning kommer att se en lägre höjning).

För en genomsnittlig villa (typhus A) innebär förslaget en höjning med 42 kronor per månad (årsavgiften stiger från ca 7 100 kronor till 7 600 kronor) och för en genomsnittlig lägenhet i ett flerbildshus (typhus B) innebär det en höjning med 43 kronor per månad (årsavgiften för hela fastigheten stiger från ca 54 000 kronor till ca 62 000 kronor, vilket motsvarar en höjning från ca 3 600 kronor per lägenhet till ca 4 100 kronor per lägenhet).

Stockholm och Huddinge har dock en genomsnittlig profil på anslutna flerbildsfastigheter som innehåller fler lägenheter per fastighet än vad typhus B består av. Detta gör att typhus B inte alltid är representativ för bolagets nyckeltal och effekter. För en typisk genomsnittlig lägenhet i en större flerbildsfastighet är höjningen fortfarande runt 40-45 kronor per månad och lägenhet men mätt i procent motsvarar det en högre procentsats än vad samma absoluta höjning motsvarar för typhus A eller B.

Utgående från föreslagna brukningsavgifter så kommer Stockholm Vatten ABs totala intäkter 2025 att uppgå till ca 3,5 miljarder kronor, varav över 2,6 miljarder kronor avser taxebaserade intäkter varav ca 2,5 miljarder kronor avser brukningsavgifter.

Syftet bakom den differentierade höjningen på brukningsavgifterna är att stödja en styrande effekt där användare/kunder ska göra medvetna val gällande sin vattenförbrukning och på så sätt påverka sina kostnader för vatten. Bolaget föreslår därför bland annat att öka den rörliga delen av brukningsavgifterna mer än den fasta för en mer styrande effekt.

Omfördelningen mellan fast och rörlig avgift kan dock innebära en viss finansiell risk rörande intäkterna. Detta om fakturerad vattenvolym sjunker mer än antaget under 2025 samtidigt som bolagets produktionskostnader för vatten och avlopp är desamma. Bolaget blir alltså mer volymerberoende. Å andra sidan kan lägre vattenvolymer minska och/eller skjuta på behovet av rena kapacitetsinvesteringar för bolaget, eller åtminstone sänka investeringstakten.

Differentieringen av avgifterna är också inledningen till en genomgripande översyn av de olika taxornas struktur och täckningsgrad. Justeringar av delavgifternas nivåer kan förväntas i kommande års inriktnings- och genomförandeärenden allt eftersom analyser visar på behovet att optimera och effektivisera taxesättningen.

En annan del av differentieringen är att dagvattenavgiften för flerfamiljshus höjs mer än den genomsnittliga höjningen på 12 %. Orsaken är att dagvattenavgifterna för flerfamiljsfastigheter idag ligger klart lägre jmf med en villa (med liknande tomtyta), trots att flerfamiljsfastigheter oftast har en klart större andel hårdgjord yta (driver både volym + flöde på dagvatten). Skillnaden i nuvarande nivå speglar alltså inte den nytta de olika fastighetstyperna har av anslutning till dagvattentjänsten och den extra höjningen är ett första steg att justera detta.

Föreslagen VA-taxa 2025 – Anläggningsavgifter

Dagens anläggningsavgifter täcker långt ifrån de utgifter som bolaget har för att etablera VA-anläggningar i exploaterings- och omvandlingsområden. Den genomsnittliga historiska täckningsgraden (åren före 2021) har legat mellan 40-60% men med de senaste årens kostnadsutveckling, markförutsättningar och projektutmaningar har lett till att den bedömda täckningsgraden på projekt som läggs fram för beslut idag är klart lägre.

Nedanstående graf visar på anläggningsavgiftens täckningsgrad i de 11 projekt som lagts fram för formella beslut under 2024. Samtliga dessa projekt visar en prognostiserad täckningsgrad som ligger under 50 %, varav 6 st ligger under 20 % och 2 st ligger på eller under 10 %. Det viktade genomsnittet på samtliga dessa projekt bedöms till ca 20 %. Västenligt lägre täckningsgrad (jmf historiska nivåer) är inte i ett enskilt undantag, utan visar på den genomgående kostnadsutmaning som i princip samtliga nuvarande/framtida projekt möter.

Figur 2. Sammanställning som visar anläggningsavgifternas prognostiserade täckningsgrad för 11 projekt som lagts fram för beslut (investeringsråd, styrelse) under jan-maj 2024 (omfattar nära 5 miljarder kronor i utgifter, inklusive ledningsflytt, och närmare 20 000 lägenheter). Kostnadsnivån är 2024-03. Notera dock att projekten kan variera i implementeringstid (när dessa genomförs) och att både kostnader och intäkter kan komma att förändras innan projekten blir realitet. Antalet lägenheter indikerat per projekt är för att indikera projektens relativa storlek sinsemellan.

Även om de ovanstående projekten kanske inte visar en representativ bild av just 2025 års kostnads- och inkomstsituation (projektens utgifter/inkomster är ju utspridda på flera år) så ger det en tydlig signal om att anläggningsavgifterna måste höjas kraftigt och detta parallellt med flera andra åtgärder för att minimera/optimera VA-utgifterna i kommande exploaterings-, stadsutvecklings- och omvandlingsområden.

Huvudanledningen till att kostnaderna för att ansluta nya fastigheter i områden har ökat är flera, bl a kraftiga prisökningar på ingående komponenter, material och entreprenader, att markförhållanden är allt mer utmanande, ökade krav på dagvattenhanteringen (stora avrinningsytor, behov av magasin och pumpanläggningar), reduktion av effekter från stora skyfallsflöden, anpassningar till existerande bebyggelse och anläggningar, markförberedelser, tillgänglighet till och återställande av ytor, minimering av påverkan på omgivande trafik och krav på högkapacitetslösningar. Även kostnaderna i mindre komplexa omvandlingsområden har ökat men inte i samma omfattning.

Om enskilda projekt visat låg täckningsgrad, och därmed ansetts vara ett undantag från genomsnittet, hade dessa projekt kunnat adresseras med särkostnadstaxor (det vill säga taxor som avviker från de generella på grund av tydliga särkostnader i det enskilda projektet). I dagsläget uppvisar absoluta merparten av projekten samma utmanande kostnadssituation, varför bolaget föreslår generell höjning i steg.

För Anläggningsavgifterna föreslås därför en genomsnittlig höjning 2025 om ca 33 %. Förslaget är differentierade höjningar på ingående delavgifter med mellan 15 och 45 %. När dessa appliceras på en genomsnittlig villa (typhus A) blir det en viktad höjning med 17 % och för en genomsnittlig lägenhet i ett flerfamiljshus (typhus B) blir det en viktad höjning med 34 %. Bolaget har en hög andel stora flerfamiljsfastigheter i kundbeståndet och denna profil kvarstår även för de nya områden som ansluts framöver.

Höjningen är i linje med bolagets ambition att öka täckningsgraden till 100 % för anläggningsavgifterna, som ett led i att säkerställa korrekt finansiering. För att nå full täckningsgrad behöver nuvarande anläggningsavgifter i princip dubblas och om ingen höjning sker så måste de underskott som anläggningsavgifterna genererar fortsätta täckas av övriga taxekollektivet. Höjningen bör dock spridas ut på flera år för att bli hanterbar. Den föreslagna höjningen 2025 är därför den första i en rad höjningar på samma nivå. Detta redovisas mer i detalj i samband med genomförandeärendet.

Noteras skall att anläggningsavgifterna i Stockholmsområdet är idag är höga i absoluta termer relativt andra kommuner i Sverige (se jämförelser mellan olika kommuners anläggningsavgifter på sida 17/18) men också att betalningsförmågan, fastighetsvärderingen och taxeringsvärden för mark/fastigheter är avsevärt högre i Stockholmsområdet än i övriga Sverige. I relativa termer är därför anläggningsavgifterna i Stockholm/Huddinge inte lika höga jmf med genomsnittliga fastigheters värderingar i verksamhetsområdet. En genomsnittlig fastighets värdering i Stockholmsområdet ökar dessutom när den är ansluten till det allmänna VA-nätet jmf med om den istället skulle vara kopplad till en enskild VA-lösning.

Som ett led i att utveckla VA-taxan och anläggningsavgifterna kommer bolaget inför under beredningen av genomförandebeslutet att utforska möjligheten att kunna tillåta reduktion på anläggningsavgiften, det vill säga en nedsättning av anläggningsavgifterna i ett område med mer gynnsamma förhållanden och/eller kräver mindre komplexa VA-lösningar än nuvarande exploateringsområden (dvs anpassade till områdets specifika särkostnader). Genom att därmed kunna erbjuda olika nivåer på anläggningsavgiften uppstår ekonomiska incitament att välja exploatering i områden med gynnsamma VA-förutsättningar och/eller välja VA-lösningar som fortfarande möter ställda krav men till en lägre investeringsutgift. Vi vill därför utreda möjligheten med att erbjuda sådan taxereduktion.

Över tid riskerar kraftiga kostnadsökningar relaterade till att ansluta nya fastigheter/områden till det allmänna VA-systemet att påverka både vilja och takten i relaterad exploatering och omvandling. Det är därför kritiskt att Stockholm Vatten både kan erbjuda och hantera

kostnadseffektiva VA-lösningar, är tidigt inblandade i processer för att visa på lösningarnas ekonomiska konsekvenser, identifiera utgiftsbegränsande aktiviteter, stärka samordningen med övriga inblandade parter (inom Stockholm och Huddinge) samt stärka upp projektstyrningen (beredning, genomförande, uppföljning).

Valt taxescenario 2025-2027 – Effekt på ackumulerade resultat över tid

I arbetet inför Inriktningsärendet har ett flertal olika kostnads- och intäktsscenarios utvärderats. I det taxescenario som valts (se tabell 1 nedan) höjs bruksavgifterna med 12 % årligen i 3 år (2025-2027). Givet antagen kostnadsutveckling (följer flerårsplan 2025-2027) så genereras ett resultat 2025 på 49 miljoner kronor. Effekten blir att bolaget påbörjar en balansering av tidigare underskott men ändå inte fullt ut balanserar det 3 åriga rullande resultatet under 2025 (fortsatt negativt -109 miljoner kronor).

Tabell 1. Valt taxescenario som redovisar hur resp. års finansiella resultat (utgående från föreslagna taxehöjningar) påverkar 3 års rullande resultat resp. 5 års rullande resultat under perioden.

Scenarios inför Inriktningsärende		Utfall 2023	Budget 2024	Plan (FÅ) 2025	Plan (FÅ) 2026	Plan (FÅ) 2027
2 Valt Taxescenario	Taxehöjning Bruksavgifter (%)	25%	25%	12%	12%	12%
	Årets resultat, mnkr	-162	4	49	116	52
	3 års rullande, mnkr	-444	-286	-109	169	217
	5 års rullande, mnkr	-377	-374	-391	-121	59

Det ackumulerade resultatet för åren 2025-2027 är 217 miljoner kronor (49+116+52 miljoner kronor). Detta frångår visserligen den styrande självkostnadsprincipen (0-resultat) men är helt i linje med bolagets strävan att balansera tidigare års underskott. Det 3-åriga rullande resultatet balanseras under 2026 och det 5-åriga rullande resultatet balanseras under 2027.

Ekonomisk resultat- och balansräkning efter föreslagna taxor enligt ovan

Föreslagen höjning av taxorna ger en komprimerad resultat- och balansräkning som följer.

Tabell 2. Komprimerad resultaträkning för Stockholm Vatten AB som visar utfall 2023, budget 2024, intäkter utgående från Taxescenariot samt kostnader från flerårsplan 2025-2027.

Kostnader från Flerårsplan 2025-2027 (mnkr)	2023 Utfall	2024 Budget	2025 Plan	2026 Plan	2027 Plan
Taxebaserade intäkter	1 879	2 376	2 654	2 962	3 308
... varav Bruksavgifter	1 786	2 265	2 525	2 828	3 167
... varav Anläggningsavgifter/Ledningsflytt (periodiserade)	93	111	129	134	141
Övriga intäkter	607	643	688	741	797
Summa intäkter (inkl aktiverat arbete)	2 604	3 178	3 501	3 875	4 283
Driftkostnader	-1 939	-2 100	-2 196	-2 245	-2 304
Driftresultat	665	1 078	1 306	1 630	1 979
Koncerninterna intäkter och kostnader	89	111	110	116	120
Kapitalkostnader	-917	-1 185	-1 366	-1 631	-2 047
Totala Kostnader	-2 856	-3 285	-3 562	-3 876	-4 351
Resultat efter kapitalkostnader	-162	4	49	116	52

Faktisk och Föreslagen höjning av Bruksavgifterna	25%	25%	12%	12%	12%
---	-----	-----	-----	-----	-----

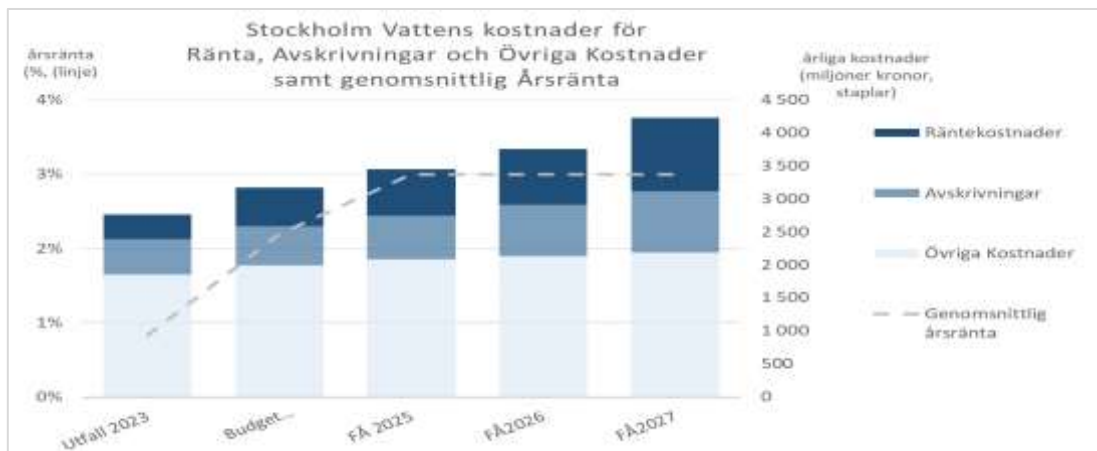
I sammanställningen ovan framgår att de totala intäkterna ökar från strax under 3,2 miljarder kronor under 2024 till strax över 3,5 miljarder kronor 2025 (+300 miljoner kronor). Driftkostnaderna ökar samtidigt från 2,1 miljarder kronor 2024 till strax under 2,2 miljarder kronor 2025 (+100 miljoner kronor). Samtidigt ökar kapitalkostnaderna från strax under 1,2 miljarder kronor 2024 till 1,35 miljarder kronor 2025 (+181 miljoner kronor). Baserat på ovanstående så kommer Stockholm Vatten ABs finansiella resultat att uppgå till runt 49 miljoner kronor 2025.

Eftersom både intäkt- och kostnadsmassan har ökat kraftigt på senare år så ökar känsligheten relativt förändringar av underliggande antagande. Detta kan exemplifieras med följande nyckeltal; 1 procentenhets förändring av taxan (brukningsavgifterna) 2025 motsvarar en kostnadsförändring på ca 25 miljoner kronor.

Stockholm Vatten ABs resultat 2025 på ca 50 miljoner kronor skulle alltså motsvaras av 2 % taxeförändring (allt annat lika). Om taxeförslaget 2025 skulle var en höjning på 10 % (istället för föreslagna 12 %) så skulle effekten bli ett 0-resultat (istället för ca 50 miljoner kronor).

Den pågående och planerade investeringstakten ökar steg-för-steg bolagets anläggningstillgångar liksom tillhörande skuld. Detta ökar motsvarande kapitalkostnader (avskrivningar och räntor) både i absoluta termer samt i relation till de totala kostnaderna. Effekten är en mycket hög och oundviklig räntekänslighet under kommande år, inte minst med tanke på marknadens nuvarande ränteläge.

Figur 3. Graf som visar Stockholm Vatten ABs kapitalkostnader fördelade på avskrivningar och räntekostnader samt övriga kostnader samt den antagna genomsnittliga årsräntan.

Den kraftiga ökningen av den genomsnittliga räntan (2022-2024) antas plana ut på runt 3 % under åren 2025-2027. Trots antagen stabilisering av räntenivån så blir resultatet kraftigt ökade räntekostnader, vilket är hänförligt till den ökande skuldnivån. Parallellt ökar avskrivningarna som en effekt av ökat värde på aktiverade anläggningstillgångar. Konsekvensen blir att kapitalkostnaderna står för den absoluta majoriteten av de totala kostnadernas ökning (se den mörkt blå markerade delen av staplarna i grafen ovan (Figur 3)).

Figur 4. Graf som visar Stockholm Vatten ABs räntekänslighet under flerårsperioden vid olika utfall på räntan jämfört med antagen nivå (+50 punkter, -50 punkter). Antagen ränta i nuvarande plan är ca 3,0 %

Räntekostnaden i nuvarande plan (heldragen mörkt blå linje) visar på årliga räntekostnader givet liggande antaganden om ränta och resultatpåverkande skuld. Skulle genomsnittsräntan däremot förändras (på helårsbasis och under ett givet år) med +/- 50 punkter så ändras de årliga utfallen till att istället följa den ljusst blå linjen (-50 punkter) eller den mellanblå linjen (+50 punkter).

Figur 5. Graf som visar Stockholm Vatten ABs anläggningstillgångar, fördelade på aktiverade anläggningstillgångar och beslutade pågående projekt.

Grafen visar ett stadigt växande anläggningsvärde med liknande fördelning fram till 2026, givet antagna investeringar, avskrivningar samt aktiveringar. Under 2026 och framför allt 2027 så förändras anläggningstillgångarnas fördelning och stora delar av de beslutade pågående projekten aktiveras och övergår då till att bli aktiverade anläggningstillgångar (t ex delar av SFA). De stora aktiveringarna 2027 får som effekt att avskrivningarna också ökar i motsvarande grad efter 2027.

Känslighetsanalys – Investering

Bolaget har fått i uppdrag att visa hur investeringar påverkar taxan. Då det sällan finns ett rent nollalternativ till bolagets investeringar kan en enskild investering i normalfallet inte brytas loss. Däremot kan en enskild investering ofta ställas mot andra investeringar. I normalfallet påverkar även en investering driftkostnaderna, som både kan öka och sjunka beroende på vilken typ av investering det är. För att tydliggöra enskilda investeringars påverkan på taxan

redovisas därför en känslighetsanalys. Denna kan även användas när en investeringsutgift ökar eller minskar.

För att visa på nämnda effekt redovisas nedan en känslighetsanalys gällande effekten över tid på kapitalkostnader och behovet av att kompensera med höjning av bruksavgifterna (allt annat lika). Investeringen antas vara relaterad till existerande verksamhet i eget verksamhetsområde och därmed täckas av bruksavgifter (dvs ej relaterad till nyanslutning av fastigheter och då tänkt att täckas av anläggningsavgifter). Investeringen kan vara en tillkommande investering eller förändring ett projekts omfattning eller kostnadsökning.

En extra investering om 1 miljard kronor sker år 1. Denna upparbetas med ett jämt värde under 3 år och lånefinansieras till 3 % ränta (i detta exempel är räntenivån stabil under perioden). Projektiden är 3 år och år 4 aktiveras projektet, vilket initierar avskrivningar (antaget 50 års rak avskrivning). Första året uppstår vissa räntekostnader (antaget att upparbetningen år 1 sker vid halvårsskiftet) och för varje år som går ökar underlaget (skulden) för räntekostnaden. Först det fjärde året börjar avskrivningarna börjar belasta resultatet och är sedan jämna under avskrivningstiden. Under tiden investeringen är ett pågående projekt sker ingen avskrivning (dock uppstår räntekostnader).

År 5 och framåt börjar räntekostnaderna marginellt att minska. Detta då investeringens skuld år för år minskar med avskrivningarna. Antaget är dock då inte att taxan sänks i motsvarande grad utan ligger kvar på nivån år 4 och därmed skapar ett marginellt överskott under de kommande åren (typ 0,5 miljoner kronor varje år).

Tabell 3. Effekt på årliga kapitalkostnader och behov av höjning av bruksavgifterna av en extra investering utöver de redan antagna investeringarna. Notera att effekterna bygger på att räntan under hela perioden ligger på 3 % (en förändring av denna har stor påverkan på kapitalkostnaderna).

Effekt på kostnader och taxa av en "extra" investering		år 1	år 2	år 3	år 4	år 5	år 6	år 7
Extra Investering	mnkr	1 000						
Upparbetning av Investeringen	mnkr	333	333	333				
=> Räntekostnader	mnkr	5	15	25	30	29	29	28
=> Avskrivningar	mnkr	-	-	-	20	20	20	20
=> Totala kapitalkostnader	mnkr	5	15	25	50	49	49	48
Årlig Taxehöjning ... för att täcka kapitalkostnaderna*		0,1%	0,3%	0,3%	0,6%	-0,1%	-0,1%	-0,1%
motsvarar ack. taxehöjning (dvs en höjning ett enskilt år) **		0,1%	0,4%	0,7%	1,3%	1,2%	1,1%	1,1%

För att täcka den extra investeringens ökade kapitalkostnader så krävs det i princip 4 mindre men årsvis stegrande höjningar av bruksavgiften. År 1 en höjning med +0,1 %, år 2 med +0,3 %. år 3 med +0,3 % och år 4 med +0,6 %. Den ackumulerade höjningen som krävs blir då +1,3 % (år 4). De årliga kapitalkostnaderna blir som mest 50 miljoner kronor (år 4), vilket motsvarar 5 % av investeringens totala belopp, varav 3 %-enheter härrör från ränta och 2 %-enheter härrör från avskrivningar (1/50-del av investeringen = 2%).

Skulle investeringen istället vara 10 miljarder, upparbetat på 3 år (3,3 miljarder per år) så blir effekten densamma fast multiplicerad med en faktor 10. Kapitalkostnaderna blir de som mest 500 miljoner kronor (år 4) och taxehöjningarna som krävs blir, +1 %, +3 %, +3 % och +6 % per år (ackumulerat +13 % höjning). Omvänt (om investeringarna som utgör grundantaganden i det 10-åriga scenariot skulle minskas med 10 miljarder kronor, fördelat på 3 år) så skulle den planerade och redovisade taxehöjningen kunna minskas med motsvarande värden (per år och ackumulerat).

ÖVRIG INFORMATION

Typhus

För att möjliggöra nationella jämförelser av taxor mellan olika kommuner använder VA-branschen standardiserade Typhus att applicera resp. kommuns taxa på. Därmed skapas en gemensam jämförelse norm för jämförelser, vilka är tänkta att representera och normera svenska genomsnitt på fastigheter.

Typhus A är ett enfamiljshus (villa, vattenförbrukning 150 m³/år och 800 m² tomtyta) och Typhus B ett flerfamiljshus (vattenförbrukning 2 000 m³/år, 15 lägenheter och 800 m² tomtyta). Båda typhusen uppbär tjänsterna vatten (V), spillvatten (S) och dagvatten (D).

Brukningsavgifter – Ytterligare information

Brukningsavgifterna är årliga (periodiska) avgifter som ska täcka de löpande kostnader som uppstår för att kunna erbjuda redan existerande kunder/användare VA-tjänster i huvudmannens verksamhetsområde (operationell drift, underhåll, ränta, avskrivningar mm). Fördelningen mellan de olika ingående delavgifterna styrs huvudsakligen av den beskrivna nyttprincipen i LAV (Lagen om allmänna vattentjänster) men skall också spegla de underliggande tjänsternas kostnader (dricksvatten, spillvatten, dagvatten). Summan av avgifterna skall på total bolagsnivå täcka samtliga kostnader som uppstår i det egna verksamhetsområdet och för de tjänster som erbjuds inom huvudmannskapet.

Tabell 4. Årlig kostnad för Typhus A (villa/radhus) och Typhus B (flerfamiljshus) med applicerade brukningsavgifter enligt nuvarande FÖRSLAG till taxa 2025. Avgifterna inkl. moms.

Brukningsavgifter		(inkl moms)	Förslag	
Stockholm Vatten AB	Stockholm & Huddinge	momssats	Taxa 2024	Taxa 2025 => höjning 2025
		25%		
Typhus A Villa				
Total Årskostnad			7 108 kr	7 615 kr 7%
=> månadskostnad per bostadsenhet (1)			592 kr	635 kr 42 kr
Typhus B Flerfamiljshus (15 lgh)				
Total Årskostnad			54 011 kr	61 754 kr 14%
=> månadskostnad per lägenhet (15)			300 kr	343 kr 43 kr

Höjningen på i genomsnitt 12 % för brukningsavgifterna gäller samtliga taxor som omfattas av Stockholm Vatten ABs dokument VA Taxa 2025 exklusive anläggningsavgifter (exempelvis industriavloppstaxa och särskilda VA-abonnemang). Här kan de olika delavgifterna dock slå olika på olika tjänster och detta redovisas mer i detalj i samband med genomförandeärendet.

Bolaget drar stor nytta av de effektivitetsvinster som det innebär att hantera en mycket stor kundbas på en någorlunda begränsad yta. Sett från ett nationellt perspektiv är bolagets brukningsavgifter mycket låga och bara ett fåtal kommuner har lägre absoluta nivåer, framför allt för typhus A (villa) men även för typhus B (flerfamiljshus).

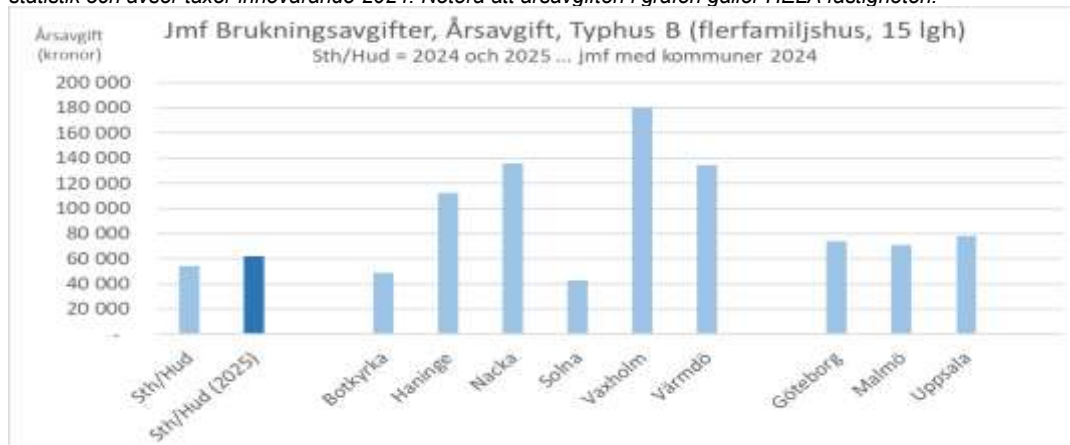
Figur 6. Jämförelse mellan bolagets taxa 2024 för brukningsavgifter (årsavgift, Typhus A) och ett antal jämförbara kommuner i närområdet resp. på nationella nivå, Samtliga kommuners värden hämtade från Svenskt Vattens VASS-

statistik och avser taxor innevarande år 2024.

Figur 7. Jämförelse mellan bolagets taxa 2024 för brukningsavgifter (årsavgift, Typhus B) och ett antal jämförbara kommuner i närområdet resp. på nationella nivå. Samtliga kommuners värden hämtade från Svenskt Vattens VASS-statistik och avser taxor innevarande 2024. Notera att årsavgiften i grafen gäller HELA fastigheten.

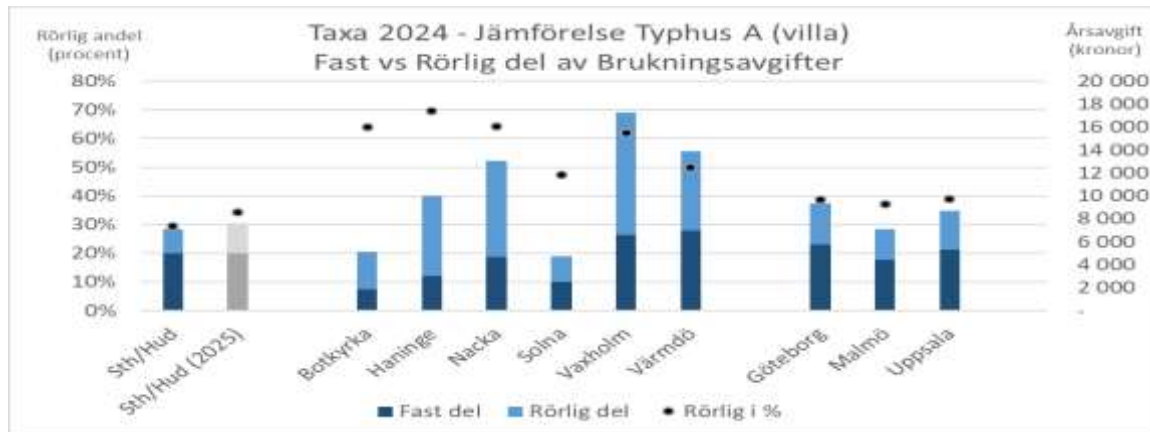
Ovanstående grafer jämför nivåer på årsavgifterna för typhus A (villa) och typhus B (flerfamiljshus) för ett utvalt antal kommuner, dels några i Stockholmsregionen och dels några på nationell nivå. Brukningsavgiften för Stockholm och Huddinge ligger lågt (av de utvalda kommunerna ligger bara Botkyrka och Solna lägre). Variationerna är dock stora och skillnaden mellan högsta nivån och lägsta är en faktor mer än 3 gånger.

Brukningsavgifterna består idag av en mix av fasta (fastighets- och tomtbaserade) och rörliga (volymbaserade) delavgifter. Sett till bolagets totala intäkter från brukningsavgifter är den fasta och den rörliga delen av brukningsavgifterna idag ungefär jämnstora, medan det för olika fastighetstyper kan skilja sig åt (lägre rörlig andel för villor och högre rörlig andel för stora flerfamiljshus).

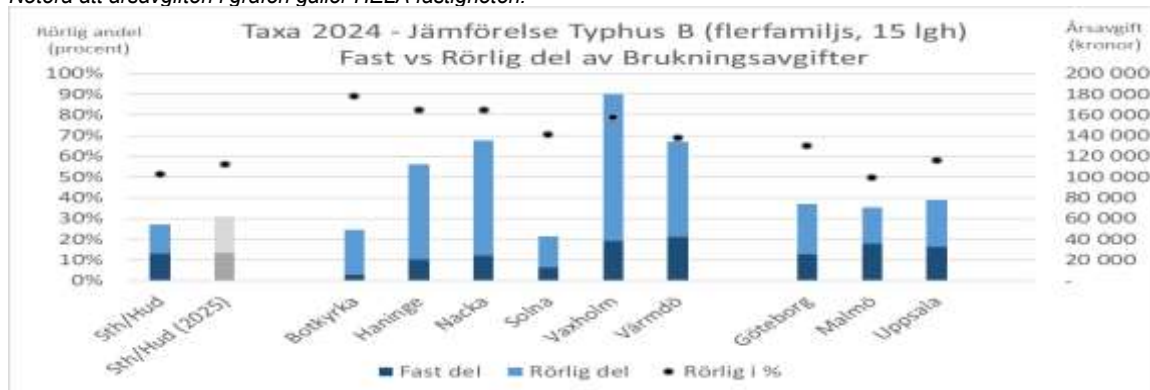
För att jämföra bolagets andel för fasta respektive rörliga avgifter så kompletteras ovanstående jämförande grafer (Figur 6 respektive 7) med en uppdelning på fast respektive rörlig andel av brukningsavgiften samt adderar den rörliga andelens procentsats. Detta redovisas i följande grafer (Figur 8 respektive 9).

Figur 8. Jämförelse för Typhus A med samma innehåll som graf 5 men nu med fast resp. rörlig andel specificerade.

Figur 9. Jämförelse för Typhus B med samma innehåll som graf 6 men nu med fast resp. rörlig andel specificerade. Notera att årsavgiften i grafen gäller HELA fastigheten.

I dessa jämförande grafer ovan kan man utläsa att den rörliga andelen av brukningsavgiften applicerad på typhus A (villa) ligger på runt 30 % medan den för ett flerfamiljshus (typhus B) ligger på runt 50 %. Med föreslagen höjning 2025 så stiger den rörliga andelen något (runt 5 % - enheter) per typhus.

I relation till jämförda kommuner så är den rörliga andelen för Stockholm Vatten AB lägre, speciellt jmf med utvalda kommuner i regionen men även på nationell nivå. Flera av de regionala kommunerna har t ex en rörlig andel på över 60 % för en typisk villa och över 80 % för en typisk flerfamiljsfastighet. Flera av dessa kommuner har även en högre absolut nivå på brukningsavgiften varför de är klart med volymberoende än vad bolaget är 2024 (intäkter och resultat varierar tydligt med förbrukade volymer av dricksvatten).

Anläggningsavgifter – Ytterligare information

Anläggningsavgifterna är engångsavgifter som avser täcka de genomsnittliga utgifterna som krävs för att ansluta nya fastigheter/områden till den allmänna VA anläggningen i eget verksamhetsområde. Anläggningsavgiften faktureras i samband med att förbindelsepunkt anvisas och då med det årets gällande anläggningsavgift. Anläggningsavgifterna periodiseras över en längre period (normalt 40 år). Detta innebär därför att en höjning av anläggningsavgifterna ett enskilt år bara får marginell påverkan på intäkterna samma år (effekten sprids istället över flera år).

Stockholm Vatten AB föreslår en differentierad höjning fördelad på de olika delavgifter som ingår i anläggningsavgifterna och att huvuddelen av höjningen läggs på den lägenhetsavgiften. I förslaget höjs denna med 45 % medan övriga delavgifter höjs med 13 % (snittet i en bedömd portfölj av anslutna områden blir då runt 33 %).

Effekten av den differentierade höjningen blir att flerfamiljshus (med flera lägenheter) samt större lokaler (med stora ytor) kommer att bära huvuddelen av den föreslagna höjningen av anläggningsavgifterna. Detta speglar bättre den kostnadsutveckling som identifierats för pågående och framtida omvandlings- och exploateringsområden.

Lägenhetsavgiften kommer i samband med taxeprocessen att döpas om till Bostadsenhetsavgift, vilket är en del i en anpassning av definitioner och struktur till Svenskt Vattens branschrekommendation för VA-taxor (P120). Namnändringen innebär dock ingen förändring i delavgiftens definition och/eller användande.

Tabell 5. Årlig kostnad för Typhus A (enfamiljshus) och Typhus B (flerfamiljshus) samt ett antal andra fastighetstyper som förekommer i Stockholmsområdet, samtliga med applicerade anläggningsavgifter enligt FÖRSLAG 2025 samt i jämförelse till nuvarande taxa 2024. Priser inkl. moms.

Taxa 2025 - Anläggningsavgifter			Förslag		
Anläggningsavgifter	(inkl moms)	Taxa	Taxa	=>	
Stockholm Vatten AB	momssats	2024	2025	höjning	
Stockholm & Huddinge	25%			2025	
Avgifterna applicerade på Typhus					
Anläggningsavgift för Typhus A (Villa, 1/800)	1 800	295 674	344 795	17%	
Anläggningsavgift för Typhus B (FF, 15/800)	15 800	763 050	1 022 490	34%	
Avgifterna applicerade på alt. fastigheter					
Anläggningsavgift Sthlm Småhus (1/300)	1 300	246 049	288 718	17%	
Anläggningsavgift Sthlm Villa (1/1600)	1 1600	375 074	434 517	16%	
Anläggningsavgift Sthlm FF50 (50/2000)	50 2000	2 050 590	2 851 311	39%	
Anläggningsavgift Sthlm FF100 (100/2500)	100 2500	3 769 415	5 327 727	41%	

De senaste 10 åren har anläggningsavgifterna höjts men både innehåll (material, komponenter, entreprenader), utformning (på lösningar), krav (skyfall) och markförutsättningar (låglänt mark) för de VA-anläggningar som byggts har utökats och ökat än mer. Därför har inte de historiska höjningarna räckt till för att täcka nuvarande och framför allt kommande investeringsutgifter.

Följande grafer visar nivåer på anläggningsavgifterna för typhus A (villa) och typhus B (flerfamiljsfastighet) för ett utvalt antal kommuner, dels några i Stockholmsregionen och dels några på nationell nivå.

Figur 10. Jämförelse mellan bolagets taxa 2024 för anläggningsavgifter (Typhus A) och ett antal jämförbara kommuner i närområdet resp. på nationella nivå. Samtliga kommuners värden hämtade från Svenskt Vattens VASS-statistik och taxor innevarande år 2024.

Figur 11. Jämförelse mellan bolagets taxa 2024 för brukningsavgifter (årsavgift, Typhus B) och ett antal jämförbara kommuner i närområdet resp. på nationella nivå. Samtliga kommuners värden hämtade från Svenskt Vattens VASS-statistik och avser taxor innevarande år 2024. Notera att årsavgiften i grafen gäller HELA fastigheten.

Bolagets nivåer är dock bland de högsta i Sverige, vilket inte är så överraskande med hänvisning till den komplexitet och svårarbetade storstadsmiljö som föreligger när nya fastigheter ansluts. Vid jämförelse med några utvalda kommuner i Stockholmsregionen (ovan) så framgår det att villor (typhus A) redan ligger relativt högt medan motsvarande position för flerfamiljsfastigheter (typhus B) är mer nyanserad (en del högre, en del lägre). Detta stödjer även differentieringen av anläggningsavgiften (flerfamiljsfastigheter får bära en större del av höjningen). Återigen varierar nivån stort mellan de högsta nivåerna och de lägsta avgifterna.

Avslutning

Efter ekonomisk analys på kort respektive lång sikt som visar bolagets kapitalkostnadsandel av totala kostnader ökar kraftigt och redan om ungefär 5 år (2029) passerar kapitalkostnaderna bolagets driftskostnader i storlek. Räntekänsligheten ökar och får stor påverkan på de ekonomiska resultaten och därmed få stor påverkan på framtida VA-taxor. Givet de föreslagna taxorna samt att totala drifts- och kapitalkostnaderna utvecklas i enlighet med flerårsplanen så resulterar det i ett positivt resultat 2025.

Ytterligare beredning sker inför förslag till genomförandebeslut i september 2024.

Sammanfattning, se sid 2 i ärendet.

SLUT